

M. T. R. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. ^{Ref.}
Ser. 164

Title *Ztsujana Prayoga*

Done

164

:	Utsarjana	:	Title
:	:	:	Author
:	:	:	Editor
:	:	:	Year, Vols.
:	:	:	Publisher
164	:	:	Remarks

164

: अथ उत्सजनीयाकमप्रयोगः

अथोत्सर्जनहोमं कर्तुं स्थितिं तदुप० बलवर्धनं नामानमन्ति प्रति-
 श्रीगणेशाय नमः॥ अथोत्सर्जनप्रयोगः॥ तत्र नित्यविधिं विधाया च म्य
 प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्या ममेतरेषां चाधीतानां छंदसामयातयामता
 निरासेनाप्यायनद्वारा श्री० थं उत्सर्जनारब्धं कर्म करिष्ये॥ इति संकल्प्य गणेश
 पूजनपूर्वकं स्वरितवाचमादिहृत्वा स्थितिं करुणाद्यग्निं प्रतिष्ठापनां तं हृत्वा
 देशकालौ स्मरणपूर्वकं उत्सर्जनहोमे देवतापरिग्रहार्थमन्वाधानं करिष्ये इति
 संकल्प्य द्वे समिधौ गृही अस्मिन् न्वाहिते ग्नावित्यादि च क्षुषी आज्ये नेयं तमुक्ता अ
 नुप्रधानं। सावित्री १ ब्रह्माणं २ श्रद्धां ३ मेधां ४ प्रज्ञां ५ धारणां ६ सदसस्पतिं ७
 अनुमतिं ८ छंदोऽस्य ऋषीन् ९ एताः प्रधानदेवताः अज्यद्रव्येण पुनरनुप्रधानं। अ
 ग्निं १ अष्टतणसूर्यान् २ अग्निं ३ शकुंतं ४ अग्निं ५ मित्रावरुणौ ६ अग्निं ७ अपः ८
 अग्निं ९ मरुतः १० अनग्निं ११ विश्वादेवान् १२ अग्निं १३ इंद्रा सोमौ १४ इंद्रं १५ अ
 ग्नामरुतः १६ पवमानसोमं १७ सोमं १८ अनग्निं १९ संस्तानं २० वाक्कलानां तु विश्वा

देवान्वाः ताः प्रधानदेवताः सिद्धान् च रुद्रव्येण शेषेण सिद्धकृतमित्याद्युक्ता समि
 धावग्नावाधायपरिसमूहनादिपूर्णपात्रनिधानां तं हृत्वा सिद्धान् चरुं संपाद्याग्नेरु
 त्तरेतानि धाय चरुणा सहो ज्यं त्रिः पर्यग्निकृत्वा ज्यं संस्कारबर्हिशस्तरणाद्याज्यं
 पर्यग्निकृत्वा ज्यं संस्कारबर्हिषि निधाय सूक्तवसंमार्जनं चर्वाभिधारणाद्याज्यादक्षि
 णतो निधाय ग्यं च नेध्राधानादि च क्षुषी होमां तं हृत्वा सुवेणाज्या कृतीर्जुं कुर्यात्॥
 तच्च मंत्राः॥ ॐ सावित्र्ये स्वाहा सावित्र्या इदं नममः ११ ॐ ब्रह्मणे स्वा० ब्रह्मण इ०
 ॐ श्रद्धायै स्वा० श्रद्धाया इ० ३ मेधायै स्वा० मेधाया इ० ४ प्रज्ञायै स्वा० प्रज्ञाया०
 ५ धारणायै० धारणाया इ० ६ सदसस्पतये स्वा० सदसस्पतये इ० ७ अनुमतये०
 अनुमतये इ० ८ छंदोभ्यः ऋषिभ्यः स्वा० छंदोभ्यः ऋषिभ्यः इ० ९ अथ चरुहोमः॥
 तत्राकेपि बहवो वापंचावती चेत्॥ प्रस्तौतमसमकरं चरावपि० ऋक् इति तैः

३० न प्रार्थितैः अवदानधर्मेण पंचावत्तमवदाय नोचे चतुरवत्तमे वा वदाय जुहुयादितैर्म
 २ तैः ॥ अग्निमीके मधुच्छंदा अग्नि गायत्री ॥ उत्सर्जन प्रधान सिद्धान्त चरुहोमे विनियोगः
 ॐ अग्निमीके पुरोहितं ० तमं स्वाहा ॥ अग्नय इ ० १ कुषुंभकस्तदगस्त्याष्टणसूर्यानुष्टु
 प ॥ उत्सर्जन ० ३० कुषुंभकस्तदं विषं स्वाहा ॥ अष्टणसूर्यभ्य इ ० २ त्वमग्ने शो न का
 गस्तमदो अग्निर्जगती ॥ उत्सर्जन ० ३० त्वमग्ने एकभिस्त्वनाशु ० शुचिस्वाहा अग्नय ०
 ३ आवद नृत्तमदः शकुंतो जगती उत्सर्जन ० ३० आवदं स्तं शकुने भद्रं ० शकुंता
 येदं ० ४ सोमस्य मागाथिनो विश्वामित्रो अग्निस्त्रिष्टुप् ॥ उत्सर्जन ० ३० सोमस्य मात
 वसं ० अग्नय इदं ० ५ गणानां भार्गवो जमदग्निर्मित्रावरुणो गायत्री उत्सर्जन ०
 गणानां जमदग्निना ० धा स्वाहा ॥ मित्रावरुणाभ्यामिदं ० ६ त्वं ह्यग्ने गोतमे वा
 न देवो निरष्टी ॥ उत्सर्जन ० ३० त्वं ह्यग्ने सदमि स मय्यवो ० तसं स्वाहा ॥ अग्नय ० ७ धामं
 ते गोतमे वामदेव आपो जगती उत्सर्जन ० ३० धामं ते विश्वं भुवनं ० अद्र्य इ ० ८

अबोध्यत्रियो बुधगविष्टिरावग्निस्त्रिष्टुप् उत्सर्जन ० अबोध्यग्निः समिधा जनानां ० अ
 ग्नय ० ९ गंतान आत्रेय एव यामरुन्मरुतोति जगती उत्सर्जन ० ३० गंतानो यज्ञं य
 मरुद्र्य इ ० १० त्वं ह्यग्ने बार्हस्पत्यो भारद्वाजो अग्निस्त्रिष्टुप् ॥ उत्सर्जन ० ३० त्वं ह्यग्ने प्रय
 मोमनोता स्या ० अग्नय इ ० ११ यानस्वः पायुर्भारद्वाजो विश्वे देवाः अनुष्टुप् उत्सर्जन ०
 यानः स्वा अरणायश्चमि ० विश्वेभ्यो देवेभ्य इ ० १२ अग्निं नरो मे मित्रावरुणिर्वसिष्ठो अग्नि
 विशाट उत्सर्जन प्र ० ३० अग्निं नरो दीधितिर्भिररण्यो ह ० अग्नय इ ० १३ प्रति चक्ष्वे मे मित्रावरु
 णिर्वसिष्ठेन्द्रा सोमा वनुष्टुप् उत्सर्जन ० ३० प्रति चक्ष्वि चक्ष्वे इत्यसोम ० इन्द्रा सोमा ०
 १४ मा चित्काण्वः प्रगाथ इन्द्रो ब्राह्मती उत्सर्जन ० ३० मा चिदन्यद्विशंसत सरवा ० इ
 द्रायेदं ० १५ आग्नेया हि सोभरिराग्निमास्तमनुष्टुप् उत्सर्जन ० ३० आग्नेया हि म
 रुत्सरवारु इ ० अग्ना मरुद्र्य इ ० १६ स्वादिष्टयामधुच्छंदाः पवरमान सोमो गायत्री उत्सर्जन ०

ॐ स्वादिष्ठ यामदिष्ठया० पयमानसोमायेदं० यत्तेराजन्मारीचः कश्यपः सोमः पंडुतिः उत्स०
 यत्तेराजंष्टुतं हविस्तेन सो० अरातीवामान० सोमायेदं० १८ अग्नेवृहं नास्यस्त्रितानि
 स्त्रिष्टुप्० उत्सर्जन० ॐ अग्नेवृहं नृषसामूर्ध्वो० अग्नयइदं० १९ समानीवः संवननः संज्ञा
 नमनुष्टुप्० उत्सर्जन० ॐ समानीवः आकृतिः समाना० संज्ञानायेदं० २० वाक्कलसंहि
 ताध्यायी चेत समानीव इत्यस्थाने तच्छं योरावृणीमहे० विश्वेभ्यो देवेभ्य स्वाहा॥ विश्वे दे
 वेभ्य इ० इति कृत्वा सिष्टं इजुप्रहरणे कृत्वा॥ वेदारंभणं कुर्यात्॥ तद्यथा॥ सर्वेष्व
 व्येष्यमाणः॥ प्राङ् मुखं वा उपविशेयुः प्राणायामं कृत्वा॥ पृथिवित्वाधत्तालो०
 ब्रह्मकर्म समारभे॥ इत्यादिभूतान्कृत्वा॥ शरावेजलं कुरांश्वादाय॥
 विद्यदसि विद्यमेपाप्मानमृतात्सत्यमुपैमि॥ इत्यनेन तज्जलं स्पृष्ट्वा दर्भं गर्भं ब्र ३
 ह्मांजलिमं के निधाय प्रणवस्य परब्रह्म ऋषिः॥ परमात्मा देवता॥ देवी गाय
 त्री छंदः॥ व्याहृति मंत्रस्य॥ परमेष्ठी प्रजापति ऋषिः॥ प्रजापतिर्देवता॥ बृ

हती छंदः॥ गायत्र्या गायत्रिणो विश्वामित्र ऋषिः॥ सविता देवता गायत्री छंदः॥ अग्नि
 मीक इत्यादीनां छंदः सोमध्वंछंदादयः ऋषयः॥ अग्न्यादयो देवताः॥ गायत्र्यादीनि
 छंदांसि वेदात्सर्जने विनियोगः॥ ॐ भूर्भुवस्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीम
 हि॥ धियो यो नः प्रचोदयात्॥ पञ्चाः अर्धं चराः ऋक् राः॥ ॐ भूर्भुवस्वः तत्सवि
 ॐ भूर्भुवस्वः तत्सवितुर्व० अग्निमीके वर्गद्वयं॥ अग्निर्वै देवानामवमो विष्णुः प
 रमः॥ अथ महाव्रतं॥ एष पंथाः तत्कर्म॥ अथातः संहिताया उपनिषत्॥ वि
 दामधवाचिदा॥ महाव्रतस्य पंचविंशतिं सामिधेय्यः॥ रश्मिचोर्जत्वा॥ अग्न
 आयाहि वीतये॥ शं नो देवी रभिष्टये॥ अथैतस्य सामान्नायस्य॥ सामान्ना
 यः सामान्नातः॥ मय रस तजभनलग संमितं॥ गोः॥ गमा॥ पंचसंवत्सर
 मयं॥ अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि॥ दृष्टिरादेच॥ योगीश्वरं याज्ञवल्क्यं॥

उक्तं नारायणं नमस्कृत्य ॥ अथातो धर्मं व्याख्यास्यामः ॥ अथातो धर्मं जिज्ञासा ॥ अथा
 तो ब्रह्म जिज्ञासा ॥ तं छंदो रावणीमहे ॐ नमो ब्रह्मणे नमो ॥ इति त्रिं जपित्वा उथा
 य उत्सृष्टो वै वैदाः ॥ इति उक्त्वा उपवित्रयभूमिं स्पृष्ट्वा ॥ दृष्ट्वा सितवृश्चमपाप्मानम
 तात्सत्यमुपागां ॥ इति मंत्रेण शरावरुजलं स्पृष्ट्वा ॥ प्रायश्चित्तादिहोमशेषं स
 माच्य ॥ नंतरं उदकतीरं गत्वा देशकालोस्मत्त्वोत्सर्जनांगत्वेन स्नानं करिष्ये ॥ इति सं
 कल्प्य स्नात्वा ॥ उत्सर्जनांगत्वेन भस्मगोमयमृत्तिकास्नानं करिष्ये ॥ तदनंतरं भस्म ना
 मादाय ॥ ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः ० सदा शिवो ॥ शिरसि ॥ ॐ तस्य रुपाय वि
 महे ० प्रचोदयात् ॥ मुखे ॥ ॐ अघोरेभ्यो अघोरे ० रुद्ररूपेभ्यः ॥ हृदये ॥ ॐ
 वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय ० मनोभनाय नमः ॥ रुद्रे ॥ ॐ सद्योजातं प्रपद्यामि स
 भवाय नमः ॥ इति पादयोः ॥ ॐ मानस्तोके तनये मान आयो ० हवामहे ॥ इति सर्वांगे
 विलिप्य ॥ स्नात्वा आचम्य ॥ आपो हि षेति तिसृभिः ॥ तदनंतरं गोमयमादाय ० गंध

द्दारांदुराधर्षा ० श्रियं ॥ अग्रमगंचरं तीनामोषधीनां वने वने ॥ तासामृषभपत्नी
 नां पवित्रं कायशोधनं ॥ तन्मे रोगांश्च रोगांश्च नुद गोमयसर्वदा ॥ शिरः प्रभृत्य
 गानि विलिप्य स्नात्वा ॥ आचम्य आपो हि षेति मार्जनं ॥ ॐ बकिं स्थापुर्वे तानां शि
 वं विभविष्ये विवि ॥ प्रयाभूमिं प्रवृत्वा तिमन्दाजिनो विमहिनि ॥ इति भू
 मिं प्रार्थ्य ॥ माघोरिषत्वनिताय स्मै चारु रवनामिवः ॥ द्विपञ्चतुष्यदस्मा
 कं सर्वमस्त्वनातुरं ॥ खनित्वा ॥ स्यान्नापथिविभवान्क्षरा निवे
 रानी ॥ यछानः शर्म सप्रथः ॥ मृत्तिका गृहीत्वा ॥ आयने ते पराय
 णे दूर्वा रोहंतु पुष्पिणीः ॥ रुद्राश्च पुंडरीकाणि समुद्रस्य गृहा इमे ॥ दूर्वा ग
 र्हीत्वा ॥ भूमौ निधाय गायत्र्या मृदमभ्यक्ष्य ॥ ॐ ज्ञाता रमिं इमं वि तारमिं
 दं हवे हवे सुहवं श्वरमिं इं ॥ कथामिश्रं कं पुरुहूतमिं इं स्वस्ति नो मघवाधा

उत्सृज्यः ॥ पूर्वतः ॥ यमायसेसुमंस्तु तयमायजुहुताहविः ॥ यमं हयसो गच्छय
 निदूतोऽनरंकतः ॥ दक्षिणतः ॥ ॐ तत्त्वायामिब्रह्मणा वंदमानस्तदाशा
 स्तेयजमानो हविर्भिः ॥ ॐ हे कमानो वरुणो हवाध्युरुशंसमानऽनायुः
 प्रमोषीः ॥ पश्चिमतः ॥ वयं सोमव्रते तव मनस्तनूषु बिभ्रतः ॥ प्रजावतः
 सचेमहि ॥ उत्तरतः ॥ तत्सूर्यरोदसी उभे दोषावस्तोरुपब्रुवे ॥ भोजे घस्मा
 अभ्युच्चरासदा ॥ उपरिष्ठात् ॥ अधः पश्य स्वमेपरिसंतरोपादकौ हर
 ॥ माते कशपूकौ दृशन्त्री हि ब्रह्मा बभूविथ ॥ अधः ॥ अंगेषु विलिप्य ॥ सरु
 स्त्रशीर्षेति शिरसि ॥ अक्षीभ्यां ते नासिकाभ्यां कर्णाभ्यां छुबुकादधि ॥
 या यक्ष्मं शीर्षण्यं मस्तिष्काजिह्वा विवृहामिते ॥ मुरेव ॥ ग्रीवाभ्यस्त उष्णि
 हाभ्यः कीकसाभ्योऽनूक्यात् ॥ यक्ष्मं दोषण्यं मंसाभ्यां बाहुभ्यां वि
 वृहामिते ॥ कंठे ॥ अंग्रेभ्यस्ते गुदाभ्यो विनिष्ठो हृदयादधि ॥ यक्ष्मं

मतराभ्यां यक्त्रः प्राशिभ्यो विवृहामिते ॥ हृदये ॥ नाभानाभिर्नऽआददेचस्तु
 चित्सूर्य सचा ॥ कर्वैरपत्यमादुहे ॥ नाभौ ॥ त्रिमिंदसजोष समर्कं बिभर्षि बाहोः
 ॥ वज्रं शिरानऽओजसा ॥ इति बाहोः ॥ सोमानं स्वरणं हृणु हि ब्रह्मणस्पते ॥
 कक्षीवंतं यऽओ शिरजः ॥ कक्ष्योः ॥ यः कुक्षिः सोमपातमः समुद्र इव
 पिबते ॥ उवशरापो न काकुदः ॥ कुक्ष्योः ॥ बर्हीनां पिता बहुरस्य पुत्रः श्वि
 दि श्वाकृणोति समनावगत्य ॥ इषुः संकाः पतनाश्च सर्वाः पृष्ठे निनक्षो जयति प्र
 सृतः ॥ पृष्ठे ॥ उरुभ्यां ते अक्षी वज्रापाणिभ्यां प्रपदाभ्यां ॥ यक्ष्मं श्रोणिभ्यां भा
 स सदाद्रं सो विवृहामिते ॥ जान्वाः ॥ इत्यूर्वोः ॥ मेहनादनं करणा ह्येभ्य
 स्ते नरेभ्यः ॥ यक्ष्मं सर्वस्मादात्मनस्तमिदं विवृहामिते ॥ जान्वोः ॥ ९
 तावानस्यमहिमा ० दिवि ॥ पादयोः ॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः पंचक्षिती

उ० स० नां वक्त० ॥ स्थाशयस्वयोऽस्मिन्मन्त्रे वा शानिर्जतिः ॥ इति हस्तयोः ॥ अं
 गादेगा लोमो लोमो जातं पर्वणि पर्वणि ॥ यश्मं सर्वस्मादात्मनस्तमिदं
 विवृणामि ते ॥ पुरुषसूक्ते सर्वांगे विलिप्य ॥ अनंतरं शिरसि सतिलद्व
 वीमदं विधाय ॥ तत्र मंत्राः ॥ अश्वक्रां ते रथक्रां ते विष्णुक्रां ते वसंधरा ॥
 शिरसाधारधिष्यामिरक्षस्व मां पदे पदे ॥ भूमिर्धरणी लोकधारिणी ॥ उ धेनु
 धृतासि वराहेण हृष्टेन रात बाहुना ॥ मृत्तिके रुन मे पापं यन्मया दुष्क
 तं कृतं ॥ मृत्तिके ब्रह्मदत्तासि काश्यपेनाभिर्मंत्रिता ॥ मृत्तिके देहि मे पुष्टिं
 त्वयि सर्वं प्रतिष्ठितं ॥ मृत्तिके प्रष्टिते सर्वं तन्मे निर्णुद मृत्तिके ॥ तया ह ते
 नपापेन गच्छामि परमां गतिं ॥ ततः ॥ आपोऽस्मान्मातरः शुंध्यंतु च ॥
 तेन नो घृतम्वः पुनंतु ॥ विश्वं हि रिप्रं प्रवहंति देवी रुदिदाभ्यः शुचिरापूत

एमि ॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं ॥ समूक्तमस्य पांसुरे ॥ इत्येताभ्यां स्नात्वा
 तीर्थं प्रार्थयेत् ॥ एभिर्मंत्रैः ॥ हिरण्यश्वं गं वरुणं प्रधे तीर्थं मे देहि याचितः ॥ यन्मया
 मुक्तमसाधूनां पापेभ्यश्च प्रतिगृहः ॥ यन्मे मनसा वाचा कर्मणा दुष्कृतं कृतं ॥ तं न इदं वा
 वरुणा बृहस्पतिः सविता च पुनंतु पुनः पुनः ॥ गंगा गंगे तियो ब्रूयाद्यो जनानां शतैरपि ॥
 मुच्यते सर्वपापेभ्यो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ याः प्रवते निवतं उद्धत उदन्वती रनुदका
 श्रवाः ॥ ता अस्मभ्यं पयसा पिब्यमानाः शिवा देवी रशिषा दाभवंतु सर्वा नद्या अ
 शिमि दाभवंतु ॥ इति मंत्रेण प्रवाहाभिमुखं स्त्रिर्निमज्ज्य ॥ अथ मार्जनं कुर्यात्
 अंबयोयं स्रग्ध्वाभिर्जामयो ० ऋक् ० तं मा सं सृज वर्चसा ॥ समुद्रज्येष्ठाः सलिल
 स्य मध्यात् ० ऋक् ॥ एतो निद्रंस्त वाम ० ऋक् ३ आपो हिष्ठा ० ऋक् ॥ त्रिभिर्द्वंद्वं देव
 सवितर्वषिष्ठेः ० ऋक् ॥ ७ ॥ ऋतं चेति तत्त्वेन त्रिरावृत्या अघमर्षणं कुर्यात् ॥

उत्स० तरुतमं दीर्घकृ० तद्विष्टोः परमं० ऋक् । रक्षाणे॥ अग्नेतवरक्षणे० प्रतिष्कुरविरुज० ऋ० यत्किं
 चेदेवरुणेदेव्येजने० अचितीयत्तवधर्मायुषोपिममान० । रत्येतभ्यां जपित्वा॥ पुनस्नात्वा॥
 स्नानांगतर्पणं कुर्यात् ॥ ब्रह्मादयो देवाः ॥ तान् देवांस्तर्पयामि । भूदेवांस्तर्प० भुवदेवां०
 स्वदेवांस्तर्प० भूभुवस्वदेवां० कृष्णद्वैपायनादयो ये ऋषयः ॥ उपवीति । तान् ऋषींस्त०
 भूर्ऋषींस्त० भुवर्ऋषींस्त० स्वर्ऋषींस्तर्प० भूभुवस्वर्ऋषींस्तर्प० प्राचीनावीति । सोमः
 पितृमान्यमोगिरः घाताः कव्यवाहनादयोऽपि पितरः । तान् पितॄंस्तर्पयामि । भूः पितॄंस्त०
 भुवः पितॄंस्त० स्वः पितॄंस्त० भूभुवः स्वः पितॄंस्त० अग्निदग्धाश्च ये जीवा ये प्यदग्धाः कु
 लेभ्यः ॥ भूमो दत्तेन तोयेन तत्तायां तु परांगतिं ॥ यन्मया दूषितं तोयं शरीरमल
 संभवत् ॥ तद्दोषपरिरुद्धं यक्ष्माणं तर्पयाम्यहं ॥ इति तदेजलांजलिं निक्षिप्य
 तदनंतरंधोतवाससि परिधाय ॥ आचम्य प्राणनायम्य उत्सर्जनांगत्वेन आ

रुं पृथ्वी सरु कश्यपादि ऋषिपूजनं करिष्ये ॥ पीठादौ दक्षिणावर्तिं कुर्यात्
 यिषुनी विलिना पूजयेत् ॥ तत्र मंत्रः ॥ ऋषे मंत्रकृतां रक्षाभ्यः कश्यपो दूर्ध
 यन्गिरः ॥ सोमं नमस्य राजानं योजते कीरुधां प्रति रिंशये दोषपरिस्त्रव ॥
 भूभुवः स्वः कश्यपाय नमः कश्यपं आवाहयामि ॥ एवं सर्वत्र ॐ आत्रिर्य
 दामवरो हन्त बीसम जोहवी न्नाथ माने वयोषा ॥ रयेन स्य चिजवसान्
 तनेना गच्छ तमाश्विना रं तमेन ॥ आत्रिं ॥ एवानः स्पृधः समजा समस्वि
 द्दरांधि मिथुतीरदेवीः ॥ विद्यामवस्तोरवसागृणं तोभरद्वाजा ॥ उत त
 इंदूनं ॥ भरद्वा० प्रसूतो भस्मकरं चरावपि स्तोमं चे मं प्रथमः स्तरिरुन्मजे
 ॥ सुते स्नाते नयद्यागं मं वां प्रति विश्वामित्रजमदग्नीदमे ॥ विश्वामित्रा ० ४
 अभिवागो तमागिरा जातवेदो विचर्षणे ॥ द्युम्ने रभिप्रणोतुमः ॥ गोत०

उत्स. गणानाजमदग्निनाथो नावृतस्य सीदतं ॥ पातं सोममृता वृधा ॥ जमदग्नेये.
 ८ उत्तारिमेनावरुणो वसिष्ठो वर्चसा ब्रह्मन्मनसोधिजातः ॥ इक्ष्वाकुं न ब्रह्म
 णादेव्येन विश्वे देवाः पुष्करेत्वाददंत ॥ वसिष्ठाय ० ७ ॥ अत्रेयं धानुसूयास्याद्वा सि
 ष्ठस्याप्यरुंधती ॥ कोशिकस्य यथासती तथा त्वमपि भर्तारि ॥ अरुंधती ० ८ ॥
 इति मंत्रेण आवाह्य ॥ अथ पूजामंत्रः ॥ करय पोत्रिर्भरद्वाजो विश्वामित्रो थगो
 लमः ॥ जमदग्निर्वसिष्ठश्च साध्वी वैवाप्यरुंधती ॥ देवा एतस्या मवदंत पू
 र्वे सप्त ऋषयस्तपसे ये निषेदुः ॥ भीमा जाया ब्राह्मणस्योपनीता दुर्धा दधा
 ति परमेव्यो मनः ॥ इति मंत्रेण पूरुषस्तै न वाषाड शोष चारेः संपूज्य मंत्र
 पुष्पं दत्वा ॥ प्रधानतर्पणं उपवीतिना कार्यं ॥ साक्षताभिरद्भिः ॥ उत्सर्जनां गत्वे
 न तर्पणं करिष्ये ॥ ॐ सावित्री तर्पयामि १ ब्रह्माणंत २ अश्विनांत ३ मेधांतर्प ४
 प्रज्ञांतर्प ५ धारणांतर्प ६ सदसस्पतिंतर्प ७ अनुमतिंतर्प ८ छंदास्यजर
 करय नातिर्जयत कः

शींतर्पयामि ॥ अग्निंतर्पयामि १ अष्टणसूर्यंत २ अग्निंत ३ शकुंतंत ४ अग्निंत ५ मि
 नावरुणोत्पेतं ॥ अग्निंत ६ अपस्तर्प ७ अग्निंतर्प ८ मरुतः तर्प ९ अग्निंत १० विश्वान्देवा
 स्तर्प ११ अग्निंत १२ इंद्रा सोमोत्पेतं ॥ इंद्रंत १३ अग्ना मरुतस्तर्प १४ पवमान सोमं
 सोमंतर्प १५ अग्निंत १६ संस्तानंत १७ करय पंत १८ अत्रिंतर्प १९ भरद्वाजं २० विश्वामित्रं
 गौतमंत २१ जमदग्निंत २२ वसिष्ठंत २३ अरुंधतींत २४ ततः नित्यतर्पणं कुर्यात्
 प्रतिपुरुषं स्वपितृस्तर्पयित्वा ॥ सव्येनोपसव्येन यमादीस्तर्पयेत् ॥ यमं
 धर्मराजंत २५ मृत्युं २६ अंतकंत २७ वैवस्वतंत २८ कालंत २९ सर्वभूतक्षयकरं
 औदुंबरंत ३० दध्नांत ३१ नीलंत ३२ परमेष्ठिनंत ३३ वृकोदरंत ३४ चित्रंत ३५ चित्रगु
 षंत ३६ ॥ ततः ॥ यमो निहंता पितृधर्मराजो वैवस्वतो दंडधरश्च कालः
 ॥ भूताधिपो दत्तकलानुसारी हलांतमेतद्दशभिर्जपंति ॥ यमं मंत्रं दश

उपा. अतृणसूर्योत्तराग्निं ३ राकुंतं ४ अग्निं ५ नित्रावरुणो ६ अग्निं ७ अवि ८ अ
 ९० ग्निं ९ मरुतः १० अग्निं ११ विश्वानिवा १२ अग्निं १३ इन्द्रासोमो १४ इन्द्रं १५ अग्ना
 मरुतः १६ अवमानसोमं १७ सोमं १८ अग्निं १९ संस्तानं २० नाः प्रधानदेव
 ताः पुनरत्र प्रधानं दधिसक्तु इत्येण ॥ शेषेण स्थिष्टं कृतं न निमिध्नं संस्तु
 न नेन रं देवसोपवीते परमान्मानं अथासमन्निमित्त्या कृत्वा समिद्वयमग्नावधा
 यपरिसमरुहनादिपूर्णापात्रे निधानां संकृत्वा मर्जितं वपिष्टं दधिमिश्रितं दधि
 सक्तु वा रव्यं रुविः संपाद्या ज्य संस्कारादि दधिसक्तु प्रोक्षणादि सर्वैः सदाचार्य्यः
 इध्मा धानाद्या ज्यभागां संकृत्वा स्रवेणा ज्य कृत्वा ज्ययात् ॥ सावित्र्ये स्वाहा ॥ सावि
 त्र्या इदं नमः १० ब्रह्मणे स्वा० ब्रह्मण इ २ अध्याये स्वा० अध्याया इ ३ नेधोये स्वा०
 नेधाय इ ४ प्रसाये स्वा० प्रसाया इ ५ धारणाये स्वा० धारणाया इ ६ सदस्यत १०
 ये स्वा० सदस्यतया इ ७ अनुमतये स्वा० अनुमतया इ ८ छंदोभ्यः क्रयिभ्यः स्वा०

पंचावती चेनेन प्रार्थितः ॥ आचार्यः उस्सर्जनात्तत्र अवदानार्थेन ॥ प्रसूतो
 नसमकरं चरावपि ० मनेसा तेन य० दधिसक्तु नवदाय ॥ अग्निमीके नधुं दं अग्नि
 नृयः गायत्री ॥ उपाकरणं दधिसक्तु हेमे विनियोगः ॥ ॐ अग्निमीके पुरोहितं यमस्य
 देवमन्विजं ॥ होतारं रत्नधातमं स्वाहा ॥ अग्नय इ १ कुंभं भक्तस्तदगस्त्या सृणु
 सूर्यो नृदुप ॥ उपाक० ॐ कुंभं भक्तस्तदब्रवीद्विरेः प्रवर्तमानकः ॥ दृष्ट्विकस्यार
 संविपनरं संदृष्ट्विकते विषं स्वाहा ॥ अतृणसूर्यभ्य इ २ त्वमग्ने रौनको गृहसम
 दोन्निर्जगती ॥ उपाक० ॐ त्वमग्ने दधिसक्तु माशुशु क्षणिस्त्वमद्वयस्त्वमरमन
 स्परि ॥ त्वं वने ज्यस्त्वमोपधीभ्यस्त्वं नृणां नृपते जायसे शुचिस्वाहा ॥ अग्नय ० ३
 आवदन्त समदः राकुंते जगती ॥ उपाक० ॐ आवदंस्त्वं राकुनेभ्यः दमावदत्
 णीनामीनः सनतिं चिकिस्थिनः ॥ यदुत्पतन्वदसि कर्करिथं धावद्देम

उपा- विदथे सवीरा स्वाहा । शकुंताय दं० ४ सोमस्य नागायिना विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप्
 ११ उपाकर० ॐ सोमस्य मातृव संवक्ष्यन्नेव हि च कर्ष्य विदथे यजथ्ये ॥ देवाः अघ्ना
 दीद्यं जेः अदिंशमायः जनेन न्वं जुषस्व स्वाहा । अग्नय इ० ५ गृणाना जगन्मो जमदग्नि
 मित्रावरुणो गायत्री । उपाक० ॐ गृणाना जमदग्निना यो ह्वं तस्य सीदतं ॥ पानं सोमम
 तादृधा स्वाहा । मित्रावरुणाभ्यामिदं० ६ त्वां ह्यग्निगोतमो वामदेवोऽग्निरष्टी ॥ उपाक०
 त्वां ह्यग्ने सदमित्तमन्यवे देवा सो देवमरतिं न्येरिर इति क्रत्वां न्येरिरे ॥ अमर्त्यं यज
 तमर्त्यं चा देवमा देवं जनत प्रचेतु विश्वमा देवं जनप्रचेतु सं स्वाहा । अग्नय इ० ७ धा
 मंते गोतमो वामदेवः आपो जगती । उपाक० ॐ धामंते विश्वं भुवनमधिष्ठितमंतः
 समुद्रं दृष्टं १ तरायुषि ॥ उपामनीके समिधेय आभृतस्तनत्र्याममधमंतं तं उ ११
 मिं स्वाहा । अग्नय इ० ८ अवाध्यात्रेयो बुधगा विष्टिरावग्निस्त्रिष्टुप् । उपाक० ॐ अवो

ध्यग्निः सपिधा जनानां प्रतिधेनुमिवायती मुषासं ॥ यद्वा इव प्रवया मुञ्जिह्वानाः
 प्रभानवः सिस्त्रतेनाकमच्छ स्वाहा । अग्नय इ० ९ गंताने आत्रेयावयाम रुन्मरु
 तोति जगती । उपाक० ॐ गंतानो यमं यतियाः सुराभिश्चोता हवनरसावयाम
 रुत ॥ ज्येष्ठा सोमपर्वता सो व्यामनिधयंतस्य प्रचेतसः स्यात्तदुर्ध्वं तं वो निदस्वा
 हा । मरुद्वा इ० १० त्वं ह्यग्ने वारुणस्यो जगद्वा जोऽग्निस्त्रिष्टुप् । उपाक० ॐ त्वं ह्यग्ने प्रथ
 यमो मनोता स्याधियोऽभ्रवोदस्महाता ॥ त्वं सीं वृषन्नक्ष्णोर्दुष्टरीतुमहा वि
 श्वस्मे सहसे सहध्ये स्वाहा ॥ अग्नय इ० ११ योनस्वः पायुर्भारद्वा जो विश्वे देवा
 अनुष्टुप् । उपाक० ॐ योनस्वोऽरणो यश्च निष्ट्यो जिघांसति ॥ देवास्तं सर्व
 धूर्ध्वं तु ब्रह्मवर्त्मममांतरं स्वाहा । विश्वेभ्यो देवेभ्य इ० १२ अग्निं नरो मे मित्राव
 रुणिर्वसिष्ठोऽग्निर्विराट् । उपाक० ॐ अग्निं नरा दीधितिमिररण्या हस्तं न्यु

उपा. तीजनयंत प्रशस्तं॥ दूरेष्टांगरूपतिनययुं म्वाहा॥ अग्नयः०१३ प्रतिचक्ष्व
 १२. मैत्रावरुणिर्वसिष्ठं दामोनावनुष्टुप॥ उपाकर० ॐ प्रतिचक्ष्व दामोनावनुष्टुप
 गतं॥ रक्षोभ्यो वधमस्य तमाशानि पातुमद्भ्यमा इंदो सोमाये०१४ मा
 चित्काण्वः प्रगाथ इंदो हृती॥ उपाकर० ॐ नाचिदन्यद्विंशं सत सखायाम
 सचा रिषण्यत॥ इंदुमिन्तोता दृषणं सते नु कुरुक्था च शंसत स्वाहा॥ इंदोयेदं०१५
 आग्नेयाहि सोमरिराग्निना रुत ननुष्टुप॥ उपाकर० ॐ आग्नेयाहि मरुत्त
 खारुदेभिः सोमयीतये॥ सोमयी उपसृष्टुतिं नादयस्व स्वर्णं रस्वाहा॥ अ
 वनामरुद्रा इ०१६ स्वादिष्टयामध्वंदाः पवमान सोमो गायत्री॥ उपाकर० १२
 ॐ स्वादिष्टयामदिष्टयापवस्व सोमधारया॥ इंदो यपातवे सतः स्वाहा॥
 पवमान सोमायेदं०१७ यने राजन्मारीचः करणः सोमः पदुतिः॥ उपा० यने

राजन्मारीचिविस्तन सोमो निरसनः॥ अगतीवानामस्तारीन्मावनः किंचनः
 किंचनाममदिंदोयेदोपरिस्वव स्वाहा॥ सोमायेदं०१८ अग्नवृहन्नाप्यस्त्रितो
 निस्त्रिष्टुप॥ उपा० ॐ अग्नवृहन्नुषसामध्वोः अस्थानि जगन्वानन सोमो ज्यो
 तिषागात्॥ अग्निर्मानुना रुता स्वर्गः आजातो विश्वाम धान्यत्राः स्वाहा
 अग्नयः०१९ समानीवः संवननः संज्ञानमनुष्टुप उपा० ॐ समानीवः आकू
 तिः समाना हृदयानिवः॥ समानमस्तु चो मनोयथावः सुसहासति स्वा
 हा॥ संज्ञानोये०२० उपाकरणोक्तमंत्रैः रुचास्त्रिष्टुतं रुचारजुप्रहरणं च रुचा
 दधिसक्तुं प्राश्नीयुः॥ दधिसक्तुं उस्मरु कीचा॥ दधिक्राव्य इत्यस्येगात्
 मोवा मदेवो दधिकात्रानुष्टुप॥ दधिसक्तुं प्राशने विनियोगः॥ ॐ दधि
 काव्यो॥ अकारिषं जिह्वारश्चस्य वाजिनः॥ सुरभिर्नो मुखी करत्प्रण आ

उपा. यं पिताः प्रस्वाहा ॥ इति पीत्वा च मयपरिस्ता^{मा} स्तादजलिं कृत्वा न्येनापः से चयि
 १३ स्नानेनोदकेन नार्जयेयुः ॥ अथ यत्सोपवीतं रुक्मं ॥ यत्सोपवीतं सुचिं निधाय
 अग्निधारय कुर्यात् ॥ यत्सोपवीतमिति नंत्रस्य परब्रह्म परमात्मा त्रिष्टुप् ॥ श्रोतस्मा
 त्कनारु^क करणप्रधानयत्सोपवीतं रुक्मं विनियोगः ॥ ॐ यत्सोप
 वीतं पर^म प्रजापतेयं स रुजं पुरस्तात् ॥ आयुष्यमग्न्यं प्रतिमुं
 च शुभ्रं यत्सोपवीतं बलं नस्तु ते जे स्वाहा ॥ परमान्मन उदं न न न ॥ ततो
 वेदधीत्यर्थं यत्सोपवीतं गुरुवेदचा ॥ अपसव्यं न पित्रादिभिः पुन्यं कं कं वा द
 स्वाधारयेयुः ॥ ॐ अग्निरिति नंत्रिः सुभिः यत्सोपवीतान्यभ्युक्ष्यमा विद्याभिमे
 न्ययत्सोपवीतमंत्रेण धारणादिकृत्वाग्निः पश्चाद्दर्शयेत्पुत्रा इ मरुत्पुत्रवेदनादिवे ३३
 दारं भणादि उत्सर्जनं कृत्वा कारणं कृत्वा न नो ब्रह्मणे इति परिधानीय त्रिजं
 पांतेरिष्येः उत्थाय ॥ उपा कृत्वा विवेदाः ॥ इत्युक्त्वा ब्रह्मं जलिं स्थपयित्र

कं कटो निवेश्य वृद्धिरसीति जलं स्पृष्ट्वा ॥ प्रायश्चित्तादि होमशेषं समाप्य ॥
 अयाश्चेति विमदो अया कृत्वा पङ्क्तिः ॥ प्रायश्चित्ताज्य होमे विनियोगः ॥ अयाश्च
 मे स्य न भिशस्तीश्च सत्यमि च मया अस्मि ॥ अया सा वयसा कृतो या स रुक्मं
 हिवेयानो धेहि भेषजं स्वाहा ॥ अयं सैग्नय इ० अतो देवा मेधातिथिर्गायत्री ॥ प्राय
 श्चिता० अतो देवा अवंतु० देवेभ्य इ० इदं विष्णुर्मधातिथिर्विष्णुर्गायत्री ॥ प्राय ॐ
 इदं विचक्रमेते० विष्णवे इ० व्यस्तं समस्तं व्याहृतीनां विश्वामित्रजमदग्निभरद्वा
 जं गवः क्रधयः ॥ अग्निर्वायुः सूर्यप्रजापतयो देवता ॥ गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्
 रुक्मः छंदांसि ॥ प्रायश्चि० ॐ भूः स्वाहा ॥ अग्नये इ० ॐ भुवः स्वाहा ॥ वायवे इ० ॐ स्वः
 स्वाहा ॥ सूर्यायेदं ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ॥ प्रजापतये इ० अनास्तातमिति मंत्र
 द्यस्य हिरण्यगर्भोऽग्निरनुष्टुप् ॥ ताता तातदोषनिबर्हणार्थं प्रायश्चित्ताज्य

उपा. होमेविनियोगः॥ॐ अनात्ता तं यदा ता तं यत्तस्य क्रियते मिथु॥ अग्ने तदस्य
 १४ कल्पय तं हि वेथ यथा तथं स्वाहा॥ अग्नय० ॐ पुरुष संमिता यत्ता यत्तः पुरुष
 संमितः॥ अग्ने तदस्य कल्पय त्वं हि वेथ यथा तथं स्वाहा॥ अग्नय० ॐ
 यत्ता कत्रे स्यात्स्यस्त्रि तोग्निस्त्रिष्टुप्॥ सा ता ता तदोष निर्वर्णार्थं प्रा० ॐ
 यत्ता कत्रा नन सा दी न दक्षा न यत्तस्य मन्त्रे मती सः॥ अग्निष्ट्रयोता क
 तु विद्वि जान न्य जिष्ठो देवाः ऋतुरो य जाति स्वाहा॥ अग्नय० यद्देवा
 अभितपा मरुतस्त्रिष्टुप्॥ मंत्रकर्म विपर्यासादि निमित्तक प्राय० ॐ य
 यद्देवा अतिपात या निवाचा च प्रयुती देव हेळ नं॥ अरायो अस्मा
 अभिदुष्ट नाय ते न्यत्रा स्मन्मरुतस्तं निधेत न स्वाहा॥ मरुद्भ्यः सां ग
 ता सिध्यर्थं सर्व प्राय० ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा॥ प्रजापतय० संस्थाव होमे॥

विश्वेभ्यो देवभ्यः स्वाहा॥ विश्वेभ्यो देवभ्यः ३०॥ बर्हिषि पूर्णपात्रं निविधेत्॥ पूर्णम
 सि पूर्णमेभूयाः संपूर्णमसि संपूर्णमेभूयाः सदसि सन्नेभूयाः सर्वमसि सर्वमे
 भूयाः॥ अक्षितिरसि मामेक्षेष्टाः॥ इति जपिन्वा॥ प्राच्यां दिशि दिवा ऋत्विजो मार्ज
 यंतां॥ दक्षिणस्यां दिशि मासाः पितरो मार्जयंतां॥ अप उपस्पृश्य॥ प्रतिच्यां
 दिशि गृहाः पशवो मार्जयंतां॥ उदीच्यां दिर्याप ऊषधयो वनस्पतयो मार्ज
 यंतां॥ उर्ध्वायां दिश यतः संवत्सरः प्रजापतिर्मांजयतां॥ आपो अस्मानित्यस्य दे
 वश्रवा आपस्त्रिष्टुप्॥ मार्जने विनि० ॐ आपोऽ अस्मान्मातरः शुध्यं तु घृतेन नो
 घृतघ्नः पुनंतु॥ विश्वं हि रिप्रं प्रवहंति देवी रुदिदाभ्यः शुचिरापूतमि॥ इदमापः
 सिं कट्वाप आपो नृष्टुप्॥ मार्ज० ॐ इदमापः प्रवहंत० यद्वाहमभिदुष्टो० सुमित्रा
 न आप ओषधयः संतु दुर्मित्र्याः स्तस्मे संतु योस्माद्देष्टियं च वयं द्विष्टः॥ माहं प्र

उपा० जांपरासि वंयानः सयावरी स्थन ॥ समुद्रेवोनि नयानि संपाया अपीय ॥ ता
 १५ आपः समुद्रं गच्छतीति ध्यात्वा ॥ अग्निचन इति च तस्मिन् गोपायनालोपा
 यनावाबंधः स्वबंधः श्रुतबंधुर्विप्रबधुश्चैकर्चाक्षयः ॥ अग्निर्देवता द्विपदा
 विराट्छंदः ॥ अग्नि उपस्थाने वि० ॐ अग्ने त्वेनो अंतम उन्नताता० वस्करग्नि०
 सने वाधि० तं वा रोचिष्ठ० इत्युपस्थाय ॥ मनस्तोकेति कुत्सारो जगती ॥
 ओचमे स्वरश्चमे० परित्तरणान्युत्तरे विसृजेत् ॥ परिसमूहं पयुःसुणं विश्वा
 निनादुर्गहा जातवेदः० अग्निं पूजयित्वा ॥ यस्य स्मृत्या प्रमादा कुर्वं० अनेन उपा
 करणो हामारव्येन कर्मणा भगवान्यत्तस्य परमेश्वरः प्रीयतां नमः ॥ गच्छ गच्छ सु
 सुस्तेषु स्वस्थानेषु परमेश्वर ॥ यत्र ब्रह्मा देवास्तत्र गच्छ कुलाशन ॥ वेदप्रियं १५
 र्थं ब्राह्मणान् भोजयित्वा दक्षिणां दद्यात् ॥ वेदप्रियं र्थं प्राध्वं कुर्यादिति निर्णयान्ते

उक्तं कुर्वीति ब्राह्मणः प्राध्वं वेदानुद्दिश्य शक्तिं तदतिम विष्यात्तरात् ॥ नवब्रह्म चारी
 उक्तमंत्रेण वस्त्रं अजिनं च सौपवीतं च खलां दंडं च कोपीनं परिधाय जीर्णत्यागं कु
 र्यात् ॥ जले निक्षिप्य अन्य सर्वं समानं ॥ अथ यत्तापवीतं दानं केम० धारण काल
 माह काष्ठीजिनः ॥ वेदार्भणतः पूर्वं सक्तु प्राशनतः परं ॥ नवयत्सौपवीतानि रुचाद
 त्वां धारयेत् ॥ इत्यादि हेमाद्रिः ॥ अथ सभा दीपप्रयोगः ॥ देशकालो संकीर्त्य मम
 इह जन्म निजन्मांतरे च दीर्घायुष्यपुत्रपौत्रसौभाग्यादि अवैधव्यादिसभा दीपिका ने
 कफला वासिका चोहं ब्रह्म विष्णु महेश्वर प्रीत्यर्थं ब्राह्मण सभायां ब्राह्मणाय सभा
 दीपदानं महं करिष्ये ॥ तदा दोग्गणपति पूजनं पुण्याहवाचनं दीपपूजनं कसर्वं कृत्वा ॥
 तत्र मंत्रः ॥ श्रावण्यां श्रावणे रक्षे सभायामग्नि संनिधौ ॥ व्रीहितं दुलपिष्टश्च किंचि स
 चकनिर्मितं ॥ घृतवर्त्यमि संयुक्तं विमले कांस्यभाजने ॥ सपादतं दुलप्रसं पूरितं सु

उपा० ८६ सुप्रतिष्ठितं ॥ अवैधव्यं सपुत्रत्वं दीर्घायुः सखवाप्तये ॥ सभा दीपप्रदास्ये हंतुभ्यं विप्र
 सदक्षिणं ॥ ब्रह्माविष्णुमहेश्वरीयतां दीपदानतः ॥ ममाभीष्टप्रदाः संतु भवोस्मि
 चाभवांतरे ॥ सर्वकामप्रदानं नृणां दीपदानप्रतोषितः ॥ श्रावणमास्युपावर्षण्यार
 द्ये विप्रसंनिधौ ॥ सभा दीपप्रदानेन मतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥ अनेन दीपपूजनेन
 ब्रह्माविष्णुशिवः प्रीयतां ॥ ब्राह्मणपूजनं कृत्वा ॥ अग्निर्ज्योतिरविर्ज्योतिश्चंद्रज्यो
 तिस्रथैव च ॥ उत्तमः सर्वज्योतीनां दीपो यं प्रतिगृह्यतां ॥ अत्यंतमुज्ज्वलं दीपं अ
 ज्ञानांधनिवारणं ॥ सौभाग्यारोग्यकामानां सभा दीपं प्रयच्छ मे ॥ भो दीपं ब्रह्म
 रूपस्त्वज्योतिषां मभ्युदय्ययं ॥ आरोग्यं देहि पुत्रांश्च अवैधव्यं प्रयच्छ मे ॥
 श्रावण्यां श्रावणे रक्षे सभा यामग्नि संनिधौ ॥ सभा दीपप्रदा स्यामि सुखसं
 तानहेतवे ॥ दीपो ज्ञानप्रदो नित्यं देवतानां प्रियः सदा ॥ दानादस्य भवे सौख्यं

शान्तिर्मे वांछितं फलं ॥ अनेन सभा दीपप्रदानेन ब्रह्माविष्णुरुद्रप्रीतये असुकरा
 शर्षणे ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे ॥ दंडो मुद्रा सभा वाक्यं निमृशे निवपातकं ॥ अहो
 विप्रसभा यां तु सद्यः शुचिं नवानुयात्र ॥ हिरण्यं शृंगेति वरुण सूक्तं जपन् ॥ गच्छेत्तत्र
 ससलोकतामित्यंतं पठन् ॥